

تالاب‌ها و آب: حقایق

نقش تالاب‌ها چیست؟

تالاب‌های آب شور و شیرین بشریت و طبیعت را حفظ می‌کنند. تالاب‌ها توسعه اجتماعی و اقتصادی را با ارائه خدمات زیر امکان‌پذیر می‌کنند:

ذخیره‌سازی و پالایش آب

- تالاب‌ها تامین‌کننده و محل نگهداری بیشترین حجم آب شیرین در کره زمین هستند.
- تالاب‌ها بصورت طبیعی آب‌ها را تصفیه کرده و آب قابل استفاده ما را تامین می‌کنند.

تامین غذای ما

- در حالی که تنها در سال ۲۰۱۸ بیش از ۱۲ میلیون تن ماهی حاصل ماهیگیری در آب‌های سرزمینی بوده، امروزه پرورش آبزیان در محیط‌های طبیعی و کشاورزی نیز بعنوان یکی از روش‌های نوین تولید غذا در حال رشد و توسعه است.

- شالیزارهای برنج سالانه غذای ۳/۵ میلیارد نفر را تامین می‌کنند.

زیربنای اقتصاد جهانی هستند

- تالاب‌ها بعنوان یکی از ارزشمندترین اکوسیستم‌ها سالانه خدماتی به ارزش ۴۷ تریلیون دلار را ارائه می‌دهند.
- تالاب‌ها منبع درآمد بیش از یک میلیارد نفر در جهان می‌باشند.

پناهگاه حیات وحش هستند

- ۴۰٪ از گونه‌های جانوری و گیاهی در تالاب‌ها زندگی کرده و تولید مثل می‌کنند. سالانه در حدود ۲۰۰ گونه جدید ماهی در تالاب‌های آب شیرین شناسایی می‌شود.
- صخره‌های مرجانی محل زیست ۲۵٪ از کل گونه‌های کره زمین هستند.

امنیت ما را تامین می‌کنند

- تالاب‌ها با جذب سالانه ۵/۶ میلیون لیتر آب سطحی به ازای هر یک هکتار، از عوامل موثر در جلوگیری از سیلاب می‌باشند.
- تالاب‌ها به تنظیم آب و هوا کمک می‌کنند، توربازها دوبرابر بیش از جنگل‌ها کربن جذب می‌کنند و علاوه بر آن شوره‌زارها، جنگل‌های مانگرو و علف دریایی هم مقدار فراوانی جذب کربن دارند.

امروزه ما با بحران رو به رشد آب مواجه هستیم که حیات انسان و سیاره مسکون را تهدید می‌کند.

ما بیش از مقداری که طبیعت می‌تواند تامین کند آب مصرف می‌کنیم و تالاب‌ها را از بین می‌بریم که تامین آب و در نتیجه کل حیات به وجود آن‌ها وابسته است.

منابع آب محدود هستند و الگوی فعلی مصرف ما پایدار نیست

مصرف آب شیرین

ما روزانه ده میلیارد تن آب شیرین مصرف می‌کنیم:

- ۷۰٪ برای زراعت و کشت مواد غذایی استفاده می‌شود.

- ۲۲٪ برای مصارف صنعتی و تولید انرژی استفاده می‌شود.
- مصرف آب در ۱۰۰ سال گذشته شش برابر افزایش یافته است و سالانه ۱٪ بر این میزان افزوده می‌شود.

سه واقعیت در رابطه با آب شیرین

• تنها ۲/۵٪ از منابع آب کره زمین آب شیرین است، بیشتر آن‌ها در یخچال‌های طبیعی، کوه‌های یخ و سفره‌های آب زیرزمینی قرار دارند.

• تنها ۱٪ از آب شیرین موجود قابل استفاده است.

• رودها و دریاچه‌ها تنها ۰/۳٪ از آب‌های سطحی را در خود جای می‌دهند.

بحران آب

تاثیر تخریب تالاب ها

مصرف آب توسط ما به معنی آب کمتر برای طبیعت است. تخریب و از دست دادن تالاب و آلوده شدن آن ها بحران آب را تشدید کرده و در نتیجه کلیت حیات بر روی زمین را تهدید می کند:

- از سال ۱۷۰۰ تا کنون تقریباً ۹۰٪ از تالاب های جهان را از دست داده ایم و تالاب های باقیمانده با سرعت سه برابر جنگل ها در حال از میان رفتن هستند.
- ۲۵٪ از تمام گونه های تالابی و از هر سه گونه آب های شیرین، یک گونه در معرض خطر انقراض قرار دارند.
- تغییرات اقلیمی باعث شدند که در مناطق خشک میزان آب های سطحی و زیرزمینی کاهش قابل ملاحظه ای داشته باشند و در نتیجه رقابت برای دسترسی به منابع آبی افزایش یافته است.

رشد جمعیت، توسعه شهری و الگوی مصرف، فشار غیر قابل تحملی را بر تالاب ها و آب درون آن ها آورده است:

- تقریباً تمامی منابع آب جهان در معرض آلودگی قرار گرفته اند و ۸۲٪ از جمعیت جهان در معرض سطح بالایی از آلودگی ناشی از منابع آب هستند.
- عدم دسترسی ۲/۲ میلیارد نفر به آب سالم سالانه هزینه ای بالغ بر ۲۹۰ میلیارد دلار بر اقتصاد دارد.
- مقدار آبی معادل مقدار آب جاری در طول یک سال در رودخانه ولگا (طولانی ترین رودخانه اروپا) جریان می یابد، در قالب ۱/۳ میلیارد تن موادغذایی که از تولید تا مصرف هدر می روند، از بین می رود.
- عدم امنیت در تامین منابع آب و کمبود آن عامل اصلی درگیری ها در حداقل ۴۵ کشور در سال ۲۰۱۷ بوده است.
- با پیش بینی جمعیت ۱۰ میلیاردی کره زمین در سال ۲۰۵۰، ما به ۱۴٪ آب بیشتر برای تولید ۷۰٪ غذای بیشتر مورد نیاز این جمعیت احتیاج خواهیم داشت.

پنج راهکار

ما می توانیم آب کافی برای مصرف خودمان و نیاز طبیعت داشته باشیم اگر:

- از تخریب تالاب ها دست کشیده و روند احیای تالاب ها را در پیش بگیریم.
- از سدسازی و برداشت بی رویه از آبخوان ها دست بکشیم.
- به وضعیت آلاینده های آب رسیدگی کرده و منابع آب شیرین را پاکسازی کنیم.
- الگوی مصرف بهینه تری را پیش گرفته و از تالاب ها خردمندانه استفاده کنیم.
- در طرح های توسعه ای و مدیریت منابع ملاحظات مرتبط با آب و تالاب ها را نیز در نظر بگیریم.

مدل انگلستان در احیای تالاب

طرح احیای بزرگترین تالاب ساحلی اروپا، یک پهنا آبی ۶۷۰ هکتاری شوره زاری و تالابی در جزیره والاسیا بعنوان یک سد دفاعی در برابر سیل با در نظر گرفتن مخاطرات ناشی از تغییرات اقلیمی و افزایش سطح آب دریا، در قالب یک مدل طبیعت محور و با مدیریت فعال انسانی شکل گرفت. فرآیند احیای تالاب ها در این مدل

تبدیل زمین های کشاورزی به زمین های تالابی با بکارگیری ۳ میلیون تن از گل و لای فاضلاب لندن انجام شد.

شوره زارها امواج را جذب کرده و فشار موجود بر روی موج شکن های باستانی را کاهش می دهند، در عین حال با کنترل سطح آب در زاد آب ها وضعیت زیستگاه حیات وحش بهبود می یابد.

این طرح احیا ۳۰/۰۰۰ هکتار از شوره زارهای اسکس را که در ۲۵ سال گذشته از میان رفته بودند را بازیابی کرد و دیواره دفاعی موثری در برابر سیل به ارزش یک میلیارد پوند برای انگلستان بوجود آورد.

در عین حال زمین های احیا شده مقادیر بسیار زیادی کربن را نیز در خود ذخیره می کنند.

مدیریت جامع آب در آفریقای جنوبی

شناسایی و تشخیص ارزش ۲۲ منبع استراتژیک آب که اهمیت فراوانی برای نیازهای اقتصادی و آب آفریقای جنوبی داشت منجر به این شد که نزدیک به ۵۰ مورد مداخله در مدیریت جامع منابع آبی با هدف افزایش میزان آب، بهبود کیفیت آب و توسعه اقتصادی آن صورت پذیرد. باوجود اینکه این منابع آب تنها ۸٪ سطح کشور را تشکیل می دادند ولی نیمی از آب های سطحی آفریقای جنوبی را تامین می کردند که ۵۱٪ از جمعیت و ۶۴٪ نیاز اقتصادی کشور را تامین می کردند. این مداخله ها عبارت بودند از:

- ادغام تالاب ها و زیرساخت های موجود ساخته شده در مدیریت آب برای خدمات بهینه تر در شهرهای دوربان و پیترماریتزبورگ.
- حفاظت از سیستم رودخانه اومزیمفوبو از سرچشمه تا دریا به روش احیا اکوسیستم و مدیریت با در نظر گرفتن توسعه اقتصادی.
- بهبود کیفیت آب رودخانه برگه که آب شهر درگیر بحران آب کیپ تاون و زمین های کشاورزی حومه آن را تامین می کند، ۷۰٪ محصولات تولیدی این ناحیه به اروپا صادر می شود.

سازمان حفاظت محیط زیست

طرح حفاظت از تالاب های ایران

مرکز ملی تالاب های ایران

www.wetlands.org

World Wetlands Day
2 February 2021
Wetlands and water

تهران . بهمن ماه ۱۳۹۹